

Γύρισε πρὸς ἐμένα τὰ μάτια του, ὥρατος ἀπὸ τὸν πυρετὸ καὶ μουρμούρισε :

— Λόρα, πεθαίνω ! Εἶμαι ἐφτυχισμένος γιατί θὰ πεθάνω κοντά σου. Ἡ ζωὴ θάτανε ἄσκημη γιατί δὲ συγκινούτανε ἡ τρικυμισμένη ψυχὴ σου, γιατί ἀδιαφοροῦσε στὰ λόγια τοῦ ἔρωτά μου.

Δὲν τὸν ἐδλεπα πιά. Τὰ μάτια μου ἀκολουθοῦσαν ὅξω ἀπὸ τὰ παραθύρια τὰ κεχριμπαρένια κλήματα, πού τυλίγονται κηπριτσιότικα, σὰν τὴν ἐσάρπα, γύρω στὸ σπιτάκι.

Σὰν τὸν ξανακοίταξα εἶδα πῶς τὸ κεφάλι του εἶχε ξαναπέσει στὸ προσκεφάλι του, κουρασμένο ἀπὸ τὴν ἀγωνία.

— «Δὲ θὰ περάσει τὴ νύχτα !» μουρμούρισε μ' ἀναφυλλητὸ ἢ μητέρα.

— «Ἔτσι φαίνεται» ἀπάντησε τὸ ἀπαίσιο θάρρος τῆς φυσικῆς ἀδιαφορίας μου.

—><—

Καρδιά μου, σήμερα δὲ σὲ 'νοιωσα. Εἶδα τὸν πόνο, εἶδα τὸ θάνατο, μὰ σὺ δὲν εἶσουν μέσα τους.

—><—

Ἡ ἀγωνία τοῦ νιοῦ ἄρχισε. Ἡ ἐρημιὰ χύθηκε ἀπάνω του μὰ ὄχι καὶ στὴν καρδιά του. Τὸ παραλήρημά του εἶταν ἀκόμα ἀπὸ τὸν ἔρωτα, πού ἐδόγγαε κάτω ἀπὸ τὴν πληγὴ ἣ σδυνότανε μέσα στὸ φώναγμα τῶν λέξεων.

Ξάφνου ξαναφάνηκε ἡ διαθγειά του, ἡ τελεφταία ἀφτὴ λάμψη τοῦ πνεύματου, πού περπατάει μπροστὰ ἀπὸ τὸ θάνατο γιὰ νὰ τοῦ δείξει καλύτερα τὸ δρόμο.

— "Ἄν ξεκοιλοθεῖς νὰ ζῶ, πῆτε μου, θὰ μ' ἀγαπούσατε ;»

— «Ὁχι !»

"Ἀκουσε τὴ λέξη ἀφτῆ. Τὸ φοβοῦμαι· θαρρῶ πῶς πέθανε τὴ στιγμή πού τὴν πρόφερα.

Τὸν κοίταξα χωρὶς νὰ συγκινηθῶ μ' ὅλη μου τὴν προσπάθεια προσέχοντας χωρὶς νὰ λυπηθῶ πῶς τώρα εἶταν ὥρατος.

'Απὸ τὸν ἔρωτα ἀφτόνε, φανταστήτε, δὲν ἤξερα νὰ φτιάξω μιὰ λαμπάδα καὶ νὰ τὴν ανάψω στὸ νεκροκρέββατο ὅπου πρὸ ὀλίγου πέθανε τὸ παλληκάρι.

—><—

Καρδιά μου, σήμερα δὲ σὲ 'νοιωσα. Εἶδα τὸν πόνο, εἶδα τὸ θάνατο, μὰ σὺ δὲν εἶσουν μέσα τους.

Σμύρινη

ΔΩΡΟΣ ΣΤΕΛΛΑΣ

ETTORE MOSCHINO

ΤΡΙΣΤΑΝΟΣ ΚΑΙ ΙΖΟΛΔΗ^(*)

(Οἱ δυὸ ἐρωμένοι ἔχουν ἀποκοιμηθεῖ. Σιωπὴ. Ἄξαφνα ὁμως, στὴν κορφὴ τοῦ βράχου, ἀπὸ τὸν ἥσκιο τῶν κλώνων, ἀναπηδάει ὁ ΚΑΚΟΣ ΝΕΟΣ. Στέκει, κρυφοκοιτάζει· κ' ὕστερα, προβάλλει τὴν κεφαλὴ καὶ φωνάζει μὲ πνιγμένη φωνή.)

Ο Ν.

"Ελα, Ρήγα Μάρκο ! Τρέξε !

(Προβαίνει μὲ ὀρμὴ ὁ ΡΗΓΑΣ ΜΑΡΚΟΣ. Ξεθηλυκώνει τὸ καφτάνι του ἀπὸ τὰ χρυσὰ θηλύκια, τὸ ἀφήνει νὰ πέσει, καὶ φανερώνεται ἡ γερὴ κορμιοστασιά του.)

Νά τους ἐκεῖ ! Κάτω ἀπ' τοὺς κλώνους ! Βλέπεις ; κοιμοῦνται !

P.M.

(Ξεγυμνώνει τὸ σπαθί, καὶ προχωρεῖ ἄγριος, μὲ σιγανὰ βήματα.)

Φύγε σύ ! Φτάνω μονάχος

ἐγώ. Φύγε, εἶπα !

(Ὁ Κακὸς Νέος φεύγει στὸ βάθος, μὰ σὲ λίγο πάλι ἀνεβαίνει σιγὰ-σιγὰ στὸ βράχο, στρέφοντας καὶ παραμονεύοντας μὲ σκυμμένο κεφάλι μέσ' ἀπὸ τὰ κλαριά, νὰ δῇ τί θὰ κάνῃ ὁ Ρήγας. Νυχτιώνει ὁλόενα.)

Κύριε, ὁ Θεός μου !

θὰ ἐκδικηθῶ ! Σὺ μοῦ ὥπλισες τὸ χέρι, σὺ γίνε καὶ ὁδηγός του !

(Μὲ τὸ σπαθί του μπροστὰ τεντωμένο, ζυγώνει στὸ ταίρι πού κοιμάται, ἄξαφνα ὁμως τραβιέται πίσω, σὰ νὰ τὸν κυριεύῃ φόβος ὑπερφυσικός.)

Θεέ μου ! Τ' εἶναι

τὰ θάμα τοῦτο ; Ἐνα γυμνὸ λεπίδι χωρίζει τὰ κορμιά τους ! Ποιὸς δὲν ξέρεי πῶς τὸ σπαθί, σὰν τὰπιθώνουν ἔτσι, στέκει φρουρός καὶ βίγλα στὴν ἀγνότη ;

"Ἄν ἔρωτας κακὸς τοὺς τυραννοῦσε, βέβαια δὲ θάχαν ἔτσι ἀρματωμένη τὴν κλίνη τους ! Φύγανε ἀπὸ σιμά μου, γιατί εἶμωνα κακὸς καὶ διαστρεμμένος !

"Ἀχ ! θλιβερὴ καρδιά, λύκε αἰμοβόρε !

Καταραμένη ζήλεια ! Ἐσὺ μὲ σπρώχνεις σὲ κρῖμα φοβερό ! Νὰ τοὺς σκοτώσω στὸν ὕπνο ! Τὸν ἀγνὸν ὕπνο νὰ σφάξω !

Καὶ ἀπάνω σου ξαμώνει τὸ σπαθί μου !

(Τὸ σηκώνει ἀπάνω στὴν κεφαλὴ τῆς Ἰζόλδης.)

"Ἀχ ! τόσο ἀτσάλι γιὰ αἷμα τόσο λίγο !

Ἰζόλδη μου, ἡ μορφὴ σου πού ἀγαποῦσα, πῶς ἔγινε χλωμὴ σὰν τὸ σουδάρι ;

(*) Κοίταξε ἀριθ. 463, 464, 465, 466, 467, 468 καὶ 469.

Μαράγγιασε και στράγγιξε από αίμα !
 Τί νὰ σὲ κάμω ;
 Ο Ν. (ἀπὸ ψηλὰ μὲ φωνὴ πνιγμένη καὶ ἄπονη.)
 Σκότωσέ την !
 Ρ.Μ. Ὁχι,
 δὲ σὲ σκοτώνω ! Μὰ στὸ ξύπνημά σου,
 θὰ τὸ δῆς πὼς ὁ ρήγας σὰς βρῆκε,
 δὲ θέλησε ὅμως νὰ σὰς σφάξῃ !
 (Σκύβει ἀπάνω στοὺς δυὸ ποὺ κοιμοῦν-
 ται, παραμερίζει τὸ σπαθὶ ποὺ τοὺς
 χωρίζει, καὶ καρφώνει ἐκεῖ ὁλόρθο τὸ
 δικό του σπαθὶ μὲ τὴ χρυσὴ λαβή. Τρα-
 βιέται πίσω.)
 Φεύγω,
 καὶ θὰ ξανάρθω !....
 (Ἀντιλαλοῦνε ἀπὸ μακριὰ τὰ βούκινα
 τῶν κυνηγῶν. Ὁ Ρήγας φεύγει ἀπὸ
 δεξιά. Ξυπνάει ἄξαφνα ἡ Ἰζόλδη μὲ
 μιὰ κραυγὴ τρομαγμένη.)
 ΙΖΟΛ. Ἀ ! Τριστάνε μου !
 ΤΡΙΣ. Τ'εἶναι;
 (Πετιέται ὁλόρθος καὶ ὁρμᾷ πρὸς τὸ
 ἀνοιχτὸ μέρος.)
 ΙΖΟΛ. Κοίταξε ! Ἐνα σπαθί !
 (Ὁ Τριστάνος ξαναγυρίζει, ἀρπάζει τὸ
 σπαθὶ τοῦ Ρήγα, τὸ γνωρίζει, καὶ μέ-
 νει ὅλος λαχτάρα καὶ ἀγωνία.)
 ΤΡΙΣ. Ἀ ! ἡ σπάθα τοῦ Ρήγα !
 Μὲ τὸ χρυσὸ της χέρι ! Ἦρθε δῶ-πέρα !
 Μᾶς πρόφτασε ! Καὶ ζωντανοὺς μᾶς ἄφησε !
 ΙΖΟΛ. ὦ, συφορά μας ! Θὰ παραμονεύῃ !
 Χώθηκε στὸ σκοτάδι !
 ΤΡΙΣ. Ἰζόλδη μου, ὄχι !
 Δὲν εἶν' αὐτὸς κρυμμένος, ποὺ μποροῦσε
 στὸν ὕπνο νὰ μᾶς σφάξῃ ! Μὰ δὲ θέλησε !
 Σὲ γνωρίζω, πατέρα, σὲ γνωρίζω !
 (Μὲ ὁλοένα μεγαλύτερη συγκίνηση καὶ
 λαχτάρα.)
 Ποτὲ ἀπὸ φόβο ! μ' ἀπὸ ἀγάπη μόνο
 καὶ σπλάχνος τρυφερό, χάρε μᾶς δίνεις !
 Θυμήθηκε ἡ καρδιά σου τὸ παιδάκι
 ποὺ ἔκρουε τὴν ἄρπα στὰ πόδια σου, κ'εἶδες
 μὲ τῆς ψυχῆς τὰ μάτια τὴ γλυκειά μου
 πατρίδα ποὺ παράτησα νὰ χύσω
 τὸ αἷμα μου γιὰ σένα· κ' ἔχεις κλίνει
 (Γονατίζει.)
 καρδιά καὶ σπάθα νὰ μὲ συχωρέσουν !
 Γλυκὲ μου ἀφέντη ! Στῶνομα τοῦ Χάρου,
 ποὺ ἔδιωξες ἀπὸ μένα, ὅρκο ἐδῶ παίρνω,
 πὼς θὰ φορέσω πάλι τὰ ῥοματά μου
 τίς χῶρες νὰ γυρνῶ, νὰ σοῦ κερδήσω
 τὴν πρώτη εἰρήνη, καὶ πίσω νὰ φέρω
 στὴ χάρε σου τὴ ρήγισσα ποὺ πῆρα
 κ' ἔσκισα τὴν καρδιά σου ! Ἰζόλδη ; Ἰζόλδη !
 Ρήγισσα λὲς πὼς εἶσαι, ἡ καμιὰ σκλάβα ;
 Τὰ νιάτα σου πὼς τᾶχω ρημαγμένα !
 Κάμαρες εἶχες ὁμορφες, καὶ πλούσια
 κρεββάτια, μὲ χρυσὰ στρωσίδια· κ' ἔχεις
 ἐδῶ, τὸ χῶμα τὸ σκληρὸ γιὰ στρῶμα,
 καὶ τὴν καλύβα ποὺ ὁ βοριάς τὴ δέρνει !

ὦ Θεέ μου Παντοδύναμε, σὺ δῶσ' μου
 τὴ δύναμη, στὸ Ρήγα Μάρκο πίσω
 τὸ ταίρι του νὰ φέρω ! Ἀκούς, Ἰζόλδη,
 τὸ τάξιμό μου, ἡ μὴν παραλογιάζω ;
 ΙΖΟΛ. Σύρε, Τριστάνε· ζήτησε τὸ Ρήγα·
 κράξε τον πίσω....
 ΤΡΙΣ. Ἀφέντη ! Ρήγα Μάρκο !
 Ποῦ εἶσαι ; Ρήγα !
 (Φεύγει φωνάζοντας ἀπὸ τὰ ψηλὰ δρομάκι)
 (Ἄξαφνα παρουσιάζεται ἡ ΒΡΑΓΓΙΑ-
 ΝΑ. Ἡ Ἰζόλδη τὴ βλέπει, ὁρμᾷ καὶ
 πέφτει στὴν ἀγκαλιά της.)
 ΙΖΟΛ. ὦ ! Βραγγιάνα μου, καλὴ μου !
 ΒΡΑΓ. Ρήγισσα Ἰζόλδη, κυρὰ ἀγαπημένη,
 ὦ ! πόσο σπαραγμένη εἶναι ἡ καρδιά μου !
 Νά ! σοῦ φιλῶ τὰ κοντυλένια χέρια,
 σὰν κάποιου ποὺ ἀνασταίνεται ἀπ' τὸν τάφο !
 Πὼς ἔγινες χλωμή ! Τὸ φόρεμά σου
 δὲν ἔχει οὔτε πετράδια, οὔτε λουλούδια !
 δὲ μ' ἔκραζες ; ὦ ! νᾶκουες τὸ κλάμα
 ποὺ ὑψώθηκε ἀπ' τὸν πύργο μας : « Ἰζόλδη
 ξανθή ! Ρήγισσα, ὠραία καὶ τιμημένη !
 ποῦ εἶσαι καὶ δὲ γυρνᾷς ; » Κι ὅλος ὁ κόσμος
 μέρες σ' ἀναζητοῦσε, καὶ φιλοῦσε
 τὰ ὠραῖα κατώφλια, ὅπου ἐστὶν περνοῦσες !
 Μὰ τίποτα δὲν ἄκουσες !...Κ' ἐδῶ 'σαι
 μονάχη ; Ποῦναι ὁ ἀφέντης ὁ Τριστάνος ;
 ΙΖΟΛ. Κίνησε γιὰ νὰ βρῇ τὸ ρήγα Μάρκο ...
 Ἐδῶ 'ρθε ὁ ρήγας, καὶ ἄφησε τὴ σπάθα του.
 ΒΡΑΓ. Δὲ σὲ εἶδε ;
 ΙΖΟΛ. Ναί· μᾶς πρόφτασε στὸν ὕπνο...
 Δὲ βάσταξε ἡ καρδιά του νὰ μᾶς σφάξῃ !
 ΒΡΑΓ. Τὸν εἶχα πάρει τὸ κατόπι. Ὁ Νέος
 τὸν ὠδηγοῦσε. Φυλάξου ἀπ' τὸν ὕψη,
 κυρὰ μου Ἰζόλδη !
 ΙΖΟΛ. Μὲ τὸ ρήγα Μάρκο
 θὰ γυρίσῃ. Μὴν τρέμῃς ! Τὸ ἔλεός του
 εἶναι σ' ἐμᾶς. Θὰ τὸν προσμεινουμε ! Ἐλα !
 (Τὴν παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι καὶ πηγαί-
 νουνε πρὸς τὴν καλύβα· ἡ Βραγγιάνα
 τὴ χαϊδεύει μὲ τρυφερὴ ἀγάπη)
 ΒΡΑΓ. Σοῦ ἔχω κεντήσῃ ἓνα ὁμορφο καφτάνι
 χρυσόφαντο, κ' ἓνα χρυσὸ μαφόρι
 μ' ὀγδόντα πέτρες περαστές, καὶ ἀκόμα
 ἓνα χασὰ χρυσὸ γιὰ τᾶλόγόν σου,
 τὴν Αἰγλή, ποὺ θὰ λάμπῃς στὰ καινούρια
 τὰ κονταροχτυπήματα....
 (Ἐχουνε φτάσει στὸ κατώφλι τῆς κα-
 λύβας, τὴ στιγμὴ ποὺ ἀκούεται ἀπὸ ψη-
 λὰ ἡ ἄγρια κραυγὴ τοῦ Τριστάνου.)
 ΤΡΙΣ. Ἀ ! προδότη !
 ΙΖΟΛ. (ὀλότρεμη.)
 ὦϊμέ ! ἡ φωνὴ τοῦ Τριστάνου !
 Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΝΟΥ Βοήθεια !
 ΒΡΑΓ. Εἶναι ἡ φωνὴ τῆς ὀχεντρας ! Φωνάζει
 ὁ ἄπονος Δαρδινέλλος !
 (Κατατρομαγμένες τρέχουνε κ' οἱ δυὸ
 πρὸς τὴν προεξοχὴ τοῦ βράχου, ἐκεῖ ὅ-
 που ἀντιφεγγίζει αἱματοκόκκινη ἀκόμα
 ἡ φλόγα τοῦ βασιλεμένου ἡλίου, καὶ

βλέπουνε τὸ πλέξιμο τῶν ἀντίμαχων, ὁ-
ποῦ σφιχταγκαλιάζονται στὸ πάλαιμα
τὸ τρομερὸ καὶ σκούζουνε.)

ΤΡΙΣ. Θὰ σὲ φᾶνε
τὰ νυχτοπούλια!

ΒΡΑΓ. Ἀρπάζονται ἀπ' τὴ μέση!
Νικᾷ ὁ Τριστάνος! Τὸν κλωθογυρνάει!
Τὸν ἔσκισε!

ΙΖΟΛ. ὦ, λαχτάρα μου!

Ὁ Ν. Βοήθεια!

ΒΡΑΓ. Τὸν πέταξε στὸ λάκκο!
(Φαίνεται τὸ κορμὶ τοῦ ἄπονου παιδό-
πουλου ποὺ κυλάει στὸ βάραθρο, τιναγ-
μένο ἀπὸ τὰ μπράτσα τοῦ Τριστάνου
τὰ δυναμωμένα. Ἕνα οὐρλιασμα θα-
νάσιμο:)

Ὁ Ν. Ἀχ!
(Κ' ἔπειτα ἡ Ἰζόλδη, τρέχοντας σὰν
τρελὴ πρὸς τὸν Τριστάνο ποὺ κατεβαί-
νει ἀγκομαχώντας ἀπ' τὸ δρομάκι τοῦ
γκρεμοῦ.)

ΙΖΟΛ. ὦ, Τριστάνε!

Τριστάνε μου!

ΤΡΙΣ. Ψυχὴ μου! μὴ φοβᾶσαι!
Βούλιαξε ὁ λύκος στὴν ἄβυσσο. Τοῦχω
συντρίψει τὰ δαγκωτέρὰ σαγόνια,
κι ἄκουσα τὰ σφοντύλια του σπασμένα
ποὺ τρίζανε!

ΙΖΟΛ. ὦ! τὸ βῆμα σου τρεκλίζει!
Στὰ στήθια σου αἷμα! Αἷμα! Εἶσαι λαβωμένος!
Ξεκούμπωσε τὸ ροῦχο σου! — ὦ, Βραγγιάνα!

ΒΡΑΓ. (προβαίνοντας πρὸς τὸν Τριστάνο.)
Καλέ μου ἀφέντη!

ΤΡΙΣ. (χαμογελώντας στὴν παρακώρη.)
Μπα! καλῶς μᾶς ἦρθες,
πιστὴ Βραγγιάνα!

(Πρὸς τὴν Ἰζόλδη.)
Ὅχι, ἄφησέ με' στέκω
γερός... κρατιέμαι... Εἶταν χωσμένος μέσα
σὲ μιὰ κόχη τοῦ βράχου· ἐκεῖνος εἶταν
ὁ μικρὸς λύκος ποὺ ἔλεγα πὼς εἶδα....
Προδοτικὰ μὲ χτύπησε, γιὰ χάρη,
φωνάζοντας, τοῦ ἀφέντη του, τοῦ Ἀντρέιτου!
Τώρα, στὸν Ἄδη πῆγε νὰ τὸν εὔρη!
(Ζυγώνει σ' ἓνα μεγάλο λιθάρι σιμὰ
στὴν καλύβα, καὶ μὴν ἀντέχοντας πιά
στὸν ἀδιάκοπο σπασμὸ του, ἀφήνεται
νὰ σωριαστῇ ἐκεῖ.)

ΙΖΟΛ. (Γονατίζει δίπλα του.)
Καὶ τὸ αἷμα τρέχει!

(Πρὸς τὴ Βραγγιάνα.)
Πιάσε νερό! Ἐκεῖ 'ναι!
(Τοῦ ξεθιλυκώνει τὰ στήθια.)
Μαῦρο, μαῦρο τὸ αἷμα σου! Θὰ σ' ἔχη
φαρμακωμένο! Εἶτανε τὸ λεπίδι
βαμμένο σὲ φαρμάκι! ὦ! ἄς πιῶ τὸ Χάρο!
(Ζυγώνει λαχταριστὰ στὴν πληγὴ τὰ
χεῖλη της καὶ ρουφάει τὸ αἷμα.)

ΤΡΙΣ. Μή! Τράβα πέρ' ἀπ' τὴ φωτιά τὰ χεῖλη!
(Πρὸς τὴ Βραγγιάνα ποὺ φέρνει νερό

σὲ μιὰ σκαμμένη φλούδα δέντρου.)
Χαμένος κόπος! Δὲν πληγώνουν ἔτσι
ἄτιμα τὸν ἱππότη! ὦ! τὸ σπαθὶ μου!
(Ὁργισμένος καὶ ξαναμμένος ἀνασηκώ-
νεται φωνάζοντας, σὰ νᾶρχισε τὸ πα-
ραμύλημα:)

Ὁρκίζουμαι στὸ χρῖσμα ποὺ λαβαίνω,
μὲ θάρρος καὶ μ' ἀλήθεια νὰ κρατήσω
τὸ νόμο καὶ τὸ χρέος τῶν ἀρμάτων....
Κ' ἡ σπάθα μου νᾶστράφτη, νύχτα-μέρα,
στὴν προσταγὴ τοῦ Ρήγα, ὅσο θὰ ζήσω
καὶ στὴν καλὴ θανή μου....

ΙΖΟΛ. (ἀπελπισμένη.)
ὦ! μέ, Τριστάνε!
μέρωσε, σώπα, καρδιά τῆς καρδιάς μου!
Ἡ σπάθα εἶναι κοντὰ σου, δὲ σ' ἀφήνει.
(Παίρνει τὴ σπάθα ἀπὸ τὰ χεῖρια τῆς
Βραγγιάνας, ποὺ τὴ φέρνει, καὶ τὴ βά-
ζει στὰ χεῖρια τοῦ Τριστάνου. Αὐτὸς
τὴν κοιτάζει μὲ πολλὴ συγκίνηση. Ἀ-
νακαθίζει, καὶ ἀνασηκώνει τὸ λεπίδι.)

ΤΡΙΣ. Σπάθα μου ἀγαπημένη, ἔφτασε ἡ μέρα
ποὺ σὺ ἀπὸ μέ, κ' ἐγὼ ἀπὸ σὲ χωρίζω,
καὶ εἶσαι θλιμμένη! Ξέρεις, πὼς κανέναν
ἱππότης δὲ θὰ σ' ἔχη τόσο ζηλεμένη,
καὶ φοβερή, καθὼς ἐγὼ στὸν κόσμο
σὲ εἶχα δοξάσει. ὦ χρυσή μου Κορτάνα!
Τί λαμπερὴ καὶ ἀγνή, καὶ πὼς ἀστράφεις!
σωστὸς καθρέφτης, καὶ μοῦ ἀντιφεγγίζεις
τὰ ἔργα τὰ ἥρωϊκά, ποὺ ἔχω τελειώσει!
Νὰ τὸ καράβι στὸ ἀπάνεμο δεῖλι,
καὶ τὸ Κακὸ Νησί, καὶ τὸ κομμένο
κεφάλι τοῦ Βρουνώρου, καὶ τὸ τάσι
τοῦ Γκράλ, ποὺ κέρδησ' ἀπὸ τοὺς τρακόσιους
ἀλλόθρησκους.... Ἀρχάγγελος, ἀλήθεια,
σ' ἔχει σφυροκοπήσει στὸ καμίνι
τοῦ κόκκινου οὐρανοῦ! — Γλυκεῖά μου, αὐτὴ 'ναι
ποὺ παίρνει μου τὴ δύναμη μπροστά σου·
αὐτὴ 'ναι ποὺ μᾶς δίνει στὴν ἀγνότη, —
σκουτάρι σου στὰ στήθια τὰ ξαρμάτωτα!
Κ' ἐσένα, τῆς καρδιάς μου ἀγάπη, ἐσένα,
γλυκεῖα παρηγοριά μου, τί σοῦ λέγω;
Ἦρθε ὁ καιρὸς, ποὺ ὁ πιστὸς σου Τριστάνος
γιὰ πάντα θὰ σ' ἀφήσῃ. Πάει, πεθαίνει!
Καὶ τί θὰ κάμης, ἄμα ξεψυχήσω;
«Νὰ λείψω ἐγὼ, νὰ λείψω ἀπὸ τὸν κόσμο,
ὦ ἀγαπημένε περίσσια ἀπὸ κάθε
στὸν κόσμον ἐρωμένο, ἀνίσως φύγῃς
μακριὰ ἀπὸ μένα!» — μοῦ εἶπες! Τ' εἶναι τάχα
μακρύτερα ἀπ' τὸ θάνατο; ὦ! Ἰζόλδη!
ἀγκάλιασέ με, Ἰζόλδη, κι ὁ γλυκὸς σου
Τριστάνος πίκρα δὲ θὰ λάβῃ, ἀνίσως
τοῦ εἶναι γραφτό, γιὰ χάρη τῆς Ἀγάπης,
στὸν κύκλο τῆς ἀγκάλῃς σου νὰ σβήσῃ!

ΙΖΟΛ. Ἡ ἀγκάλῃ μου!.. Ἕνας κύκλος.. Τὰ φιλιὰ σου!
(Ἡ Ἰζόλδη γέρνει ἀπάνω στὸ κορμὶ τοῦ
Τριστάνου. Ἡ Βραγγιάνα ὁμως, ποὺ
εἶχε μείνει ἀπόμερα, μὲ τὴν κεφαλὴ
σκυφτὴ, σὺ μαρμαρωμένη ἀπὸ τὴν ἀ-
γωνία, ἀνατινάζεται, κοιτάζει πρὸς τὸ

δάσος, και βάζει μιὰ χαρμόσυνη κραυγή.)
 ΒΡΑΓ. Κάποιος ζυγώνει! Ακούστε! Ακούστε! Φέγγει
 τὸ δάσος ὅλο μὲ δαυλούς! Καβάλλα
 προβαίνει ἡ Κούρτη! Νά! ἔρχεται κι ὁ Ρήγας!
 ΤΡΙΣ. Εἰν' ἀργά!
 ΙΖΟΛ. Ναί, εἰν' ἀργά!
 ΒΡΑΓ. Ακούστε!

(Τὴ στιγμή αὕτη ἀκούεται, πολὺ μα-
 κριά, ἀπὸ τὸ ἀντίθετο ὅμως μέρος, μέσ'
 ἀπὸ τὸ ἄπλωμα τοῦ δάσους, τὸ σκο-
 τεινὸ τώρα πιά, ὁ ἀργὸς καὶ ἀδιάκοπος
 ἦχος τῆς καμπάνας.)

ΤΡΙΣ. Ἡ καμπάνα!

Καὶ ὄχι πολέμου λάλημα! Τῆς μέρας
 τὸ θάνατο σημαίνει ἀπὸ τὴν ἔρημο
 πὺν μένει ὁ ἐρημίτης! Καὶ μὲ τοῦ ἡλίου
 τὴ δύση, καὶ τοὺς ἄλλους πεθαμμένους
 σφραγίζει μὲ τὴ χάρη τοῦρανοῦ!
 (Ἄλλα σαλπίσματα κοντήτερα.)

ΒΡΑΓ. Ἐρχεται! Ἐρχεται! Θάρρος!

ΙΖΟΛ. ὦ γλυκὸ μου
 βοτάνι ἐρωτικό.

(Ἡ Ἰζόλδη γλιστράει καταγῆς, πλάϊ
 στὸν Τριστάνο, καὶ ὕστερα πέφτει ἀπά-
 νω στὸ στήθος του, στόμα μὲ στόμα.)

ΤΡΙΣ. Ὅπως στὴ ζωὴ μας,
 τώρα καὶ στὴ θανή!

ΙΖΟΛ. Γιὰ πάντα!

ΤΡΙΣ. (μὲ μιὰ πνοή.)

Αἰώνια!

(Ξεψυχοῦνε ἀγκαλιασμένοι.— Ἡ Βραγ-
 γιάνα γονατίζει. Οἱ ἀντίλαοι τῆς καμ-
 πάνας φτάνουνε φτερωμένοι καὶ κυμα-
 τιστοὶ μέσ' στὴ φεγγαροφώτιστη γαλήνη
 τοῦδάσους. Οἱ δαυλοὶ καὶ τάρματα τῆς
 συνοδίας τοῦ Ρήγα Μάρκου λάμπουνε,
 ζυγώνοντας, στὸ βάθος.)

Τέλος.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ἀπὸ τὶς εἰμέες τοῦ λυράρη.

Ὁραῖες τοῦ κόσμου καὶ τῆς Κορνοβάλλης,
 σ' ὅλες τὶς χῶρες πὺν βρέχει τὸ κῦμα!
 Τὸ θάμα τοῦτο πὺν ἱστορῶ μὲ εἶμα
 δὲν εἶναι ἥσκιος ὄνειρου ἢ χαροπάλης.

Ἡ ξανθιά Ἰζόλδη κι ὁ πολεμοζάλης
 Τριστάνος, σπάνιο ἔχει ὁ καθένας μνήμα:
 βηρύλλι, ὁπάλλι, — ἀγνάντια στ' Ἅγιο Βῆμα,
 κι ὁ Ἥλιος τὰ χρυσολάμπει, ὁ ἀχιδομάλλης.

Μιὰν αὐγή, ἀπ' τὴν καρδιά τῆς Νιάς φυτρώνει
 δεντρί· κ' ὕστερ' ἀνθίζει ὅλο χλωράδα
 τοῦ Σαστικοῦ, καὶ πλέκονται στεφάνι·

πὺν ὁ καλὸς Ρήγα-Μάρκος, στὴ γενειάδα
 τὴ σεβάσμια θρηνώντας, κρίση βγάνει: —
 Τοῦ κόσμου βασιλιάς ἢ Ἀγάπη μόνη!

Μεταφρ. Ν. ΠΟΡΙΩΤΗΣ

Ο ΓΛΩΣΣΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ

Στὸ περιοδικὸ «Süddutsche Monatshefte» δημοσιεύτηκε
 στὸ τεῦχος τοῦ Γενάρη ἓνα ἀρθρο τοῦ Μανόλη Τριανταφυλ-
 λίδη γιὰ τὴ σημερινή θέση τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος. Στὸ
 τελευταῖο τεῦχος τοῦ ἴδιου περιοδικοῦ ἔρχονται τώρα πέν-
 τε γερμανοὶ ἐπιστήμονες πρώτης γραμμῆς νὰ ποῦν τὴ γνώ-
 μη τους σὰν ἐπιστήμονες γιὰ τὶς μέθοδους τῶν ἀντιδραστι-
 κῶν μας. Νομίζουμε χρὲς μας νὰ ζωσουμε μετὰφραση
 τοῦ ἀρθρου:

«Γιὰ τὴ σημερινή θέση τοῦ ζητήματος τῆς νέας
 Ἑλληνικῆς γλώσσας». Ἐμεῖς οἱ «Εὐρωπαῖοι» (μα-
 ζὺ κ' οἱ Σλάβοι) πὺν ἔχουμε τὴν τύχη νὰ κατέχου-
 με μιὰ γραφτὴ γλώσσα καλοφκισμένη καὶ μοντέρ-
 να, ταιριασμένη σὲς ἀνάγκες τοῦ πολιτισμοῦ μας
 καὶ σύμφωνη μὲ τὸ ζωντανὸ μας γλωσσικὸ αἵστη-
 μα, βρισκόμαστε σὲς μέρες μὲς μπροστὰ στὸ θέαμα
 ἑνὸς λαοῦ, πὺν κι αὐτὸς θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸ του γιὰ
 μέλος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμένου κόσμου, καὶ
 πὺν ἔχει νὰ παλέψει γιὰ ἓνα γλωσσικὸν τύπο πὺν
 ἐλεύτερος ἀπ' τὰ δεσμὰ παράδοσης εἴκοσι αἰώνων
 νὰ ἀντλεῖ τὴ δύναμή του ἀπ' τὴ ζωντανή γλώσσα
 τοῦ λαοῦ. Οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες βρίσκονται ἀκό-
 μα στὸ κατώφλι τοῦ Μεσαιῶνα τῆς: γιὰ τὸ ζή-
 τημα, πὺν τὰ ρωμανικὰ ἔθνη τῆς λυσιαν ἐδῶ καὶ τόσον
 καιρὸ — τὸ ζήτημα δηλ. ἀν' ἡ πατροπαράδοτη γλώσ-
 σα τῆς ἀρχαιότητος (τὰ λατινικὰ) ἢ ἡ ζωντανή ἐ-
 θνικὴ γλώσσα πρέπει νὰ εἶναι τὸ μέσο τῆς γραφτῆς
 ἐπικοινωνίας καὶ τῆς φιλολογίας, αὐτὸ τὸ ζήτημα
 ἀκόμα δὲ λύθηκε γιὰ τὴ σημερινή Ἑλλάδα, ἀν καὶ
 τὸν τελευταῖον καιρὸ βγήκε μιὰ ἐπίσημη ἀπόφαση
 σύμφωνη μὲ τὴ μεσαιωνικὴ ἀντίληψη. Τί σημασία
 ἔχει τὸ γλωσσικὸ ζήτημα γιὰ τὸν Ἑλληνικὸ λαὸ καὶ
 πῶς ἐξελίχθηκε καὶ ὀξύνθηκε τελευταῖα ὁ γλωσσι-
 κὸς ἀγῶνας μαθαίνει ὁ ἀναγνώστης ἀπ' τὴν καθά-
 ρια καὶ θαυμάσια ἀνάπτυξη ἑνὸς Ἑλλήνα στὸ τεῦ-
 χος τοῦ Γενάρη τοῦ περιοδικοῦ αὐτοῦ (τοῦ Μανόλη
 Τριανταφυλλίδη), πὺν μὲ φιλόλογικὴ καὶ γλωσσο-
 λογικὴ μόρφωση καὶ θετικὲς ἐργασίες στὸ ἐπίπεδο
 τῆς νεοελληνικῆς γλωσσικῆς ἐρευνας ἀπόχτησε δι-
 καιολογημένη ἀξίωση νὰ ἀκούγεται ἡ γνώμη του.
 Οἱ εὐρωπαῖοι ἐπιστήμονες, πὺν ἀσχολοῦνται μὲ τὴ
 μέση καὶ νέα ἑλληνικὴ γλώσσα, ἔχουν σὰν ἐρασιτέ-
 χνες μὰ σὰν εἰδικὰ ἐρευνητὲς, στέκονται σκεδὸν ἀ-
 νεξαίρετα στὸ πλευρὸ τῆς λαϊκῆς γλωσσικῆς με αρ-
 ρύθμισης κι αὐτὸ τὸ δήλωσαν ἐπανειλημμένα καὶ
 ἑσάτερα. Τί εἶδους περιποίησι τὸς κάνουν οἱ Ἕλ-
 ληνες γι' αὐτὸ, βλέπει κανένας ἀπ' τὰ τελευταῖα γε-
 γονότα πὺν δηγέται ὁ κ. Τριανταφυλλίδης: ὅποιος
 ἔχει ἀμυδρὴν ἰδέα τῆς ἱστορίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσ-